

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Praesertim Augustini, Et Thomae Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Sacramentis In Genere Et Specie - Libros Octo Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput 260. Prudentia Confessarii in ordine ad discernendas occasiones,
relapsis sub mortali vitandas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73212](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73212)

reat, prudenter ipsos docebit momentosas hasce veritates. 1. quod quā mensurā numerum augent peccatorum suorum, eādem augent difficultatem salutis suae, periculumque proinde suae damnationis. 2. quod pravi habitus majores & majores quotidie vires acquirant, pro majori & majori multiplicatione actuum. 3. quod per consequens intellectus magis & magis obtenebescat. 4. quod voluntas magis & magis debilitetur, magisque & magis corrumpatur. 5. quod gratiarum auxilia magis magisque subtrahantur. 6. quod validius & validius efficiatur demonis in peccatore imperium, major & major audacia, major & major vis adtentandum: quo fit ut peccator ut plurimum ac ferè semper absque resistentia cedat tentationi. 7. quod ex frequenti iteratione nascatur consuetudo, ex consuetudine (juxta Augustinum id in semetipso expertum) necessitas, ex necessitate dura peccati servitus, à qua peccator non, cum voluerit, exit: ut enim S. Gregorius ait lib. 11. Moral. c. 5. *sæpe nonnulli à pravis actibus exire cupiunt, sed quia eorundem actuum pondere premuntur, in mala consuetudinis carcere inclusi, à semetipsis exire non possunt.* Quae omnia simul sumpta demonstrant æternam damnationem ipsis, certò moraliter imminere, nisi citius catenam abrumpan, gratiamque magnam ad id à Deo impetrent, quae non nisi magis gemitibus, & piis operibus implorata descendit.

2813 Ex his apparet valde difficulter exui affectum peccandi, consuetudine firmatum, & maxime in veteratum, ita ut mirum non sit eum ordinariè plenè non exui tempore brevissimo, prout ex Scripturis & Patribus ostensum est cap. Tales proinde Confessarius statim non absolvit, nisi, vel ex emendatione, vel ex aliis signis extraordinariis, diligentique ad gratiam impetrandam preparatione sibi moraliter confiteri ipsos esse dispositos. Alias Confessarius rationabilem habet causam dubitandi, num ad absolutionem sint sufficienter dispositi. Imò, ob rationes proximè deductas, sine signis extraordinariis raro assulget spes emendationis ipsorum. Sine qua absolventi non sunt: cum Innocentius XI. damnaverit hanc propositionem: *penitentis, habentis consuetudinem peccandi contra legem Dei, naturae, vel Ecclesiae, etiam emendationis spes nulla appareat, nec est neganda, nec differenda absolutio; dummodo ore proferant se dolere, & proponere emendationem.* Vide dicta cap.

CAPUT CCLX.

Prudentia Confessarii in ordine ad discernendas occasiones, relapsis sub mortali vitandas.

2814 **H**ic maxime prudentia Sacerdotis exquiratur. Si enim hic sequatur opinionum humanarum luxuriam, sequetur tenebras pro luce, nec peccatores diriget in portum salutis, sed alliciet in scopulos perniciosa laxitatis. Sunt enim quaedam hac de re humanae opiniones, à sacris Litteris, & Sanctorum Traditione abhorrentes, quas si fideles praedicare permittantur, ingens irreptura est vitae Christianae corruptela; viaque salutis, quam suprema Veritas, Deus, arctam esse definiit, in animarum perniciem non solum dilatabitur, sed verius pervertetur. Videat prudens Confessarius, an non talis sit opinio Caramuelis in Theol. Reg. disp. 40. n. 1056. & Gobat tr. 7. n. 526. alienum sub mortali non fugendas occasiones relaxandi in mortale peccatum, nisi tales fuerint, in quibus peccator constitutus, non solum probabiliter, sed certò moraliter relaberetur. Quando enim solum est probabile te succubiturum tentationi (inquit Gobat) certè etiam probabile est te non succubiturum. Atqui, sicut in pluribus aliis materiis fas tibi est ex utralibet sententiarum specu-

lativè probabiliū deducere praeficam conclusio-nem tibi gratam: ita licet hic ita argumentari. Occurrunt mihi graves rationes, ob quas vir prudens sapienter judicare potest, me lapsurum in novum crimen mortale, si accessero hanc domum. Vice versà sunt aliæ rationes, etiam graves, ob quas alius aequè prudens pronuntiaret me non lapsurum. Ergo possum, sine nota temeritatis, & imprudentis, me committere illi occasioni (certò non commissurus, si liquidò scirem me in illa admitturum illud grave peccatum) adeoque fas est, per te loquendo, committere te periculo probabili peccandi mortaliter.

Unde (pergit Gobat n. 527.) Confessarius 2814 non iudicabit illum suum poenitentem esse in occasione proxima te increpandi, aut peccatum turpitudinis, occasione pravae societatis, patrondi, qui tentatus decies, acquievit solum bis tervè. Secus si bis tervè superior evasisset, succubisset autem septies vel octies. Ergo illi priori, nolenti recedere ab occasione, non negabit absolutionem. Plus audeat Caramuel (apud Dianam p. 7. tr. 11. resol. 29.) & plus reverà sequitur ex pteudo-principio Gobati. Si enim fugienda sub mortali solum sit occasio, in qua moraliter certò peccabis mortaliter de novo, non in qua solum probabiliter; & si periculum probabile non sit occasio proxima, sed solum periculum moraliter certum; si denique ubi utrumque probabilitas, liceat tibi, uti in pluribus aliis materiis, sequi quamlibet malueris ex duabus oppositis: licet ergo hic, sicut in illis aliis, sequi minus probabilem, tibi gratam. Hoc est quod Caramuel asserit ibidem. Verba ipsius to. 1. protuli, nec gravabor hic repetere, ad incutiendum novum horrorem propudiosa laxitatis.

Primò periculum, ut censetur proximum, 2816 debet esse evidens, physicè aut moraliter. Si enim tantum sit probabile, periculum morale non est. Nam probabiliter etiam centere poteris, periculum nullum habesse. Rationes evidentes assensum praedeterminant. Si sint probabiles, mentem non cogunt; sed opinio eligenda committitur optioni eligentis.

Si iveris ad talem domum decies; & quin- 2817 quies peccaveris, & quinquies non peccaveris: est probabile, si revertaris, te peccaturum esse; & aequè probabile, te non peccaturum. Ergo non est periculum proximum.

Si octies iveris; & septies peccaveris, & semel non peccaveris: est probabilius te peccaturum esse; est tamen probabile te non peccaturum esse. Ratio est quia octava pars est gravis; & dat gravem auctoritatem, facitque opinionem probabilem.

Si novies iveris, & octies fueris lapsus, fetas 2818 te exponi periculo proximo. Quia nona pars non est gravis auctoritas. Et idè improbabile est, te, datà occasione, non succubiturum. Ac per consequens est moraliter evidens, hoc est certum, te peccaturum. Ergo est periculum proximum. Haec tenet Caramuel.

Sed quis Christianus non exhorrescat ad tantam laxitatem? quis non rejiciat exoticam novitatem? 2819 Novitatem voco. Non sic enim Antiqui, qui non solum illam occasionem sub mortali vitandam consueverunt, ex qua moraliter certò; sed & illam, ex qua verisimiliter seu probabiliter quis pertrahendus sit in peccatum, prout ostendit to. 1. lib. 10. p. 1. esp. 23.

Exoticam autem novitatem idè voco, quia 2820 extranea est ab Evangelicis regulis, sanctorumque Patrum, & Ecclesiae doctrina, prout ibidem demonstravi. Et quomodo esse potest actio digna Christiano, ponere se in aequilibrio lapsus vel non lapsus in mortale peccatum, sive in occasione in-

qua æquè probabiliter lapsurus sis quam non lapsurus: cum Christianus seu Christi discipulus esse non possit, si non oderit patrem & matrem, & uxorem, & filios, & fratres, & sorores, adhuc autem & animam suam, id est si suus ad charissimam ista omnia affectus non sit usque ad eò submissus Christo, spirituique gratiæ ipsius, ut semper paratus sit hæc omnia potius deicere, quam Dei gratiam & amorem abicere? Cum etiam Christianus jubeatur abscindere & projicere à se charissima, utilissima, & necessaria quæque, etiam dextrum oculum, dextram manum, dextrum pedem, si sibi sit occasio scandali, seu mortalis peccati?

821 Si ponere se in occasione, in qua æquè probabiliter lapsurus sis, quam non lapsurus, esse nequit actio digna Christiano; quanto minus ponere se in occasione, in qua probabilius lapsurus sis, quam non lapsurus? Quid ergo dicendum de eo qui ex octo vicibus, quibus in tali occasione fuit, septies cecidit, & semel tantum non cecidit? Profecò si probabile sit ipsum non lapsurum, casu quo ad eam redeat occasionem, probabilitas ista tam tenuis est, ut eam non liceat sequi, postquam Innocentius XI. damnavit hanc propositionem 3. generatim, dum probabilitate, sive intrinseca, sive extrinseca, quantumvis tenui, modo à probabilitatis finibus non exeat, consistit aliquid agimus, semper prudenter agimus. Et verò si ex decem vicibus cadere novies, & semel non cadere, est periculum certum, secundum Caramuellem, parum omnino distat, ex octo vicibus cadere septies, & non cadere semel. Si ergo unum periculum est certum; alterum certitudini proximum.

822 Abjectis igitur monstris opinionibus istis, dicendum probabile periculum sufficere ad occasionem moralem sub mortali vitandam, nec proinde ad hoc requiri quòd occasio sit talis, in qua moraliter certò sis lapsurus. Imò neque quòd in ea semper, vel ferè semper, vel frequentius sis lapsurus de novo. Sufficit enim probabile esse, quòd in ea lapsurus sis. Ita cum Antiquis Tannerus to. 4. disput. 6. q. 9. n. 106. Julius Mercorus in Basil Theol. Moral. 3. p. a. 24. Qui sapienter observat, periculum peccati non esse commensurandum tantum ab experientia; quia (exempli gratià) decies quis accessit ad domum aliquam, & in ea quinquies peccavit. Sunt enim attendendæ etiam aliæ circumstantiæ, scilicet temporis, occasionis, dispositionis animæ & corporis, hæc & nunc occurrentes. Contingit enim te primis quinque vicibus non peccavisse: quia mulier nondum erat disposita, ita ut decem fortè vicibus peccavisses, si toties dispositam invenisses. Idèd si rursum accedas, tantò probabilis est te denuò peccaturum, quanto facilius sit quòd post perditum jam quater vel quinquies pudorem, jam minus ipsam pudeat denuò consentire. Contingit etiam te peccavisse, dum solus accessisti; tunc verò non peccasse, dum cum socio.

823 Omnes ergo circumstantiæ pensandæ sunt, quibus perpensis, si probabile sit te peccaturum, quamvis etiam probabile sit te non peccaturum, procul dubio peccas, si ad illam occasionem redeas. Nam sicut procul dubio peccat, qui vult probabile periculum damni corporalis proximi sui; sic à fortiori procul dubio peccat, qui vult probabile periculum damni spiritualis animæ suæ. Quemadmodum enim vis eo ipso injuriam proximi tui, quo vis probabile periculum illius, faciendo aliquid ex quo scivisti, vel scire debuisti injuriam verosimiliter, id est probabiliter secuturam, uti declarat Gregorius IX. cap. si culpa de injur. & damni. dat. nec ignorantia te excusat, si scire debuisti ex facto tuo injuriam verosimiliter

posse contingere. Quemadmodum etiam parente eo ipso velle consentire suffocationem tenelli infantis sui, quo voluit probabile periculum illius, ponendo eum in uno secum lecto (uti declarat Stephanus V. cap. consulti 2. q. 4.) licet ex illo facto solum probabile sit periculum illius suffocationis. Sic eo ipso vis fornicationem, pollutionem, adulterium, &c. quo vis probabile periculum illius. Denique sicut tenetur evitare probabile periculum inferendi mortem, vel aliud mortale damnum corporale proximo; sic tenetur evitare probabile periculum inferendi mortem spirituales animæ nostræ per mortale peccatum.

Dicat jam Caramuel, dicat quisquis propugnare audeat parum Christianam opinionem ipsius, si parentes experti sunt se decies collocaisse tenellos infantes suos in uno secum lecto, & quinquies fuisse, quinquies non fuisse suffocatos; an non certissime peccent, si probabili illi periculo rursus eos exponant? Ipsos velut infanticidas haud dubiè damnaret Ecclesia. Igitur non solum tenetur evitare periculum certum damni corporalis, vel spiritualis, sed & probabile. Quare enim peccat qui se exponit probabili periculo inferendi mortem infanti suo? quia eo ipso censetur interpretativè velle mortem ipsius, quo ipsius inferendæ probabili periculo se exponit. Sicut ergo exponens te probabili periculo inferendi mortem corporalem infanti tuo, idèd certissime peccat, quia eo ipso censetur interpretativè velle ipsi inferre mortem corporalem: sic certissime peccat exponens te probabili periculo inferendi mortem spirituales animæ suæ, quia eo ipso censetur interpretativè velle ipsi mortem spirituales inferre.

Nihil proinde certius, quam illam eam occasionem sub mortali vitandam, quæ non sapit, nec æquè sapè nos in mortale peccatum inducit, quam non inducat. Idque vidèbit quisquis attentè mente consideraverit, quid omnes sentiant de periculo inferendi mortem corporalem, an tunc solum sub mortali vitanda sit, dum sapius vel æquè sapè ex tali periculo sequitur mors corporalis, quam non sequatur? Sic enim ratiocinari nos oportet de periculo inferendi mortem spirituales animæ nostræ, sicut omnes ratiocinantur de periculo inferendi mortem corporalem proximo nostro. Cum minorem habere non debeamus sollicitudinem vitandi mortem spirituales animæ nostræ, quam vitandi mortem corporalem proximi nostri, juxta Augustinum serm. 102. de temp. ubi readens rationem, quare projectus fuerit in tenebras exteriores, qui regali cena interfuit absque velle nuptiali: ecce (inquit) quam sententiam accepturi sunt, qui majorem de corpore, quam de anima sollicitudinem gerunt. Atqui omnes Theologi, etiam laxiora sectantes, sententur sub mortali vitandum probabile periculum inferendi mortem corporalem proximo, etiam dum periculum istud est minus probabile, ita ut ex decem vicibus semel aut bis damtaxat sequatur mors ipsius (uti constat in allato casu infanticidii) idèd ergo fatendum de morte spirituali, probabilique illius periculo.

Nec dicas cum Stephano nostro à S. Paulo, mortem corporalem proximi, dum semel incurritur, esse irreparabilem; spirituales verò animæ mortem reparari posse per poenitentiam. Tum quia hæc reparabilis non est humanis viribus, sed solè speciali Dei gratiæ & misericordià, quam qui sibi promittit, dum probabili periculo mortalis peccati temerè se exponit, de misericordià Dei presumit. Quod peccatum, utpote in spiritum sanctum, irremissibile Christus dicit in Evangelio, id est valde difficulter remissibile reparabileque. Tum quia probabile periculum mortis spirituales

animæ, licet per gratiam reparabilis, majus malum est, magis proinde fugiendum, quam probabile periculum mortis corporalis, licet irreparabilis: quemadmodum certum periculum mortis spiritualis per poenitentiam reparabilis, majus malum est, magisque fugiendum, quam certum periculum mortis corporalis irreparabilis, prout constat ex eo quod certam mortem corporalem, imò mille mortes corporales subire teneamur, potius quam vel semel spirituales animæ mortem peccando incurere.

2827 Nec dicas 2°. esse in potestate voluntatis, in occasione proxima peccati existentis, non peccare; non esse verò in potestate parentum v. g. existentium in occasione proxima suffocandi tenellum infantem, in eodem secum lecto positum; non suffocare illum, dum super illum dormiendo jacent. Quia neque hæc responsio admodum christiana est, dum sic ponit esse in potestate voluntatis, in proxima peccandi occasione seipsum constituentis, non peccare, seu non consentire tentationi & occasione, quasi ad non peccandum, seu non consentiendum, in tali tentatione & occasione, necessaria non sit gratia Dei efficacior. Quam sibi temere & presumptuose promitteret, qui talem occasionem vitare non vult, cum potest. Cum scriptum sit: *qui amat periculum, peribit in illo*. Denique sic est in potestate voluntatis, in dicto casu, non peccare, seu non consentire tentationi, ut morale periculum sit, ne fiat de nolente volens, & de non consentiente consentiens, etiam si jam resolvat & protestetur se nolle peccare. Si autem regula sit generalis prudentiæ, & charitatis, è duobus malis occurrentibus eligendum minus, si utrumque cavere non possit: multò magis è duabus partibus, ex quarum una imminet morale periculum consentiendi in mortem animæ suæ; ex altera nullum; eligendam partem, quæ periculo caret. Probabile autem periculum est consentiendi in mortem animæ tuæ, si talem adeas occasionem; nullum periculum, si eam fugias (nec enim adire teneris, ut suppono) igitur ex regula prudentiæ & charitatis, eam fugere teneris. Et si hoc negas, notissimas prudentiæ & moralis christianæ regulas negas. Quare non tam ratione quam sensu tecum agendum.

2828 Inquiro ergo à te, an te exponeres viæ, quam scites à latronibus vel leonibus aded infestari, ut ex decem hominibus eam ingressis, solam quatuor vel quinque lacratifuerint, atque in frustra concisi? an (inquam) ei te exponeres, si posses non exponere? utique si tale periculum, etsi solum probabile, contemneres, ab omnibus imprudens, & temerarius, mortemque tuam interpretativè volens censeris; ac proinde eo ipso peccare. Cur ergo non censeberis magis imprudens, & temerarius, spiritualesque mortem animæ tuæ interpretativè volens, periculum illius (etsi solum probabile) adeundo, dum posses non adire?

2829 Aliud esset, si maneres in occasione, quam sine peccato non posses deserere (quomodo uxor v. g. deserere non potest maritum, qui ipsi frequens est occasio peccandi) vel non nisi incidendo in aliam occasionem peccandi periculosiorem, magisque fugiendam. In talibus enim circumstantiis non censeris velle peccatum, volendo talem occasionem, utpote quam non posses deserere.

2830 Dum autem frequentans consortium, in quo probabile est peccandi periculum, solum allegat morem patriæ, necessitatem convictus, commoda temporalia, imminens ex separatione infamiæ vel fortunarum periculum, aliæque ejusmodi, quæ solus amor proprius, prudentiaque carnis & sæculi suggerunt, istis omnibus præponderare debet Christi præceptum, *si oculus tuus dexter, &c: fer-*

venti tamen oratione, prudentiaque non vulgari Confessario tunc opus est, ut consanguineos & affines in eadem domo manentes, atque hinc in probabili incestus periculo existentes, consiliis suis juvet & dirigat in electione mediorem convenientium ad illam separationem, tametsi idè necessarium exequendam, quia omnes considerationes temporales floccificandæ sunt, dum periclitatur æternitas, agiturque de vitanda æterna damnatione.

Istis proinde considerationibus & pretextibus flecti non debet Confessarius, imò maximè ostendere debet, pro nihilo habendum pretextum infamiæ, allegari solitum ab iis qui moralem peccandi occasionem idè dicunt se non posse desistere, quia non possunt absque periculo scandalæ & infamiæ. Neque enim scandalum rationabiliter timere potest ex abiectione occasionis peccandi. Cum econtrà tota vicinià quotidie scandalizetur de malo exemplo, dato ab iis qui sciuntur, vel suspèctantur esse in ejusmodi occasione. Utque aded enim tota vicinià quotidie adversus ipsos personat, obloquitur, murmurat, ut valde cæci sint, qui sibi persuadent, se non esse alii scandalo, dum in tali permanent occasione. Ridiculi ergo sunt, ne dicam insensati, dum idè turbantur ad præceptum Confessarii, jubentis talem præscindere occasionem, quia prætexunt, famam ipsorum periclitari, si præscindant. Imò periclitatur potius si non præscindant. Convincantur argumento isto cornuto: vel vicinià scit, aut suspicatur aliquid mali in illa tua occasione, vel non? Si non, nullam infamiam, vel scandalum rationabiliter metuis ex dimissione talis occasionis, magis quam ex dimissione ancillæ, seu alterius personæ nullo modo suspectæ. Si sic: manifestum est timendam à te infamiam & scandalum ex mansione in tali occasione, non ex dimissione illius; utpote per quam scandalum, & famam tuam perditam, vel saltem periclitantem, reparabis.

Si equidem poenitens non acquiescat, allegans sibi nimium difficile dimittere talem occasionem, cum jactura famæ, vel fortunarum suarum. Exponat ipsi Confessarius oraculum Christi: *quid prodest homini, si mundum universum lucratur, &c.* Exponat & hoc, quod si regnum celorum absque difficultate acquiri posset, frustra Christus dixisset: *regnum celorum vix patitur, & violenti rapiunt illud*. Frustrà denique jussisset erudendum sibi oculum, abscindendam manum, & pedem, si nulla ad hoc difficultas subeunda foret, sed tunc solum occasio rescindenda foret, cum sine difficultate posset.

Denique exponat ipsi prudens Confessarius, quod nullum ex illis pretextibus allegaret, sed spontè ipse occasionem dimitteret, si femina, cujus conversationem perditè amat, fieret valde difformis, vel molesta, vel leprosa, vel si dimissio illius necessaria foret ad obtinendam pinguisimam hæreditatem, sibi sub ista conditione promissam. Quod proinde ab omnibus istis peccati occasionibus à fortiori abstinere debeat ad vitandam gehennam, obtinendumque regnum celorum. Quod nisi actu præstiterit (dum agitur de dimittenda occasione proxima per se) absolvi non debet, nec Confessarius quoad hoc prudenter credet verbalibus promissis ipsius. Vide supra cap. 117. & 223.

CAPUT CCLXI.

Prudentia Confessarii in ordine ad perjuros & blasphemos.

Duo sunt blasphematorum genera. Alii enim, Luciferi similes, Deum blasphemant ex ira